

ARRRES

Arres dessús e Arres dejós formen dus petits nuclis apròp er un der aute, a 1.252 e 1.225 mètres de nautada respectivament, dessús deth costat dret dera Garona, enes vertents dera montanha de Sasseuva.

Tà arribar en aguesti dus pòbles i a ua carretèra arribenta e damb molti marrècs a mèis de non èster guaire ampla, que ges deth Pònt d'Arròs e en tot passar per Vilamòs, se partís tà cadun des pòbles.

D'Arres dessús ges ua pista forestau de 8 Km. que pòrte tà Bossòst, encara qu'aguesta pista solet se pòt transitar damb veïcles tot terrenh peth mau estat d'aguesta.

Aguesti pòbles gessen en un document der an 1.298 damb eth nòm de "Villa de Arres", damb eth sòn Cònsol Bernat d'Arres en ua amassada damb cònsols dera Val; en d'auti documents deth segle XII ges damb eth nòm Darres e damb es dus nuclis Darres Sobiràs e Darres Sotiràs.

Eth 16 de Deseme de 1.313, es tres cònsols "Villarum Arres Sotiras et Arres Sobiras", amassa damb es 24 caps de familia que formauen es dues comunitats, heren jurament de fidelitat e vasalhatge en Castèth Leon, a Guillem de Castellnou, procurador deth rei Jaime II.

En Arres dessús i a era Glèisa de Sant Joan, documentada des der an 1.336. En segle XVIII se bastigec era Glèisa dedicada tanben a Sant Joan e qu'ei plaçada en miei d'aguesti dus pòbles. Arres dejós a ua petita glèisa romanica dedicada a Sant Sebastian o Sant Fabian.

Pera sua nautada e era sua situacion geografica a ua vista excepcionau sus era Val dera Garona ena part baisha d'aguesta. Inclós se pòt veir es pistes d'esquí de Super Banhères en França; tanben se i pòt trobar en aguest pòble un mirador fòrça polit e parçans recreatius coma era famosa Bassa d'Arres.

Encara i demoren fòrça ramadèrs en Arres, subertot gent que a bestiar de lan, ja qu'ath terrenhà-se pro lèu en ièrn es oelhas pòden gèsser a pèisher.

ARAN

Numerò

61

DIUENDRES

11-Noveme-1.988

Entrevista

Aué parlam damb Eduard de çò de Cabalèr d'Arres.

- A entenut a parlar as vielhs dera formacion deth pòble d'Arres?

- Jo, auia entenut a dider as vielhs que antes eth pòble d'Arres non i ère, senon que i auie un aute pòble per dessús d'Arres que se didie Sant Sernilh. Alavetz, segontes condauen, a toti es pòbles que començauen per Sant, les cremauen, e a partir d'aquí ei quan bastigueren es dus poblets d'Arres. Era pròba que i auie aqueth pòble aquí naut son es rèstes que s'an trobat d'ua petita capèla, e es labades o lòses d'un cementèri. Perque en aqueth temps as mòrts les tapauen damb granes lavades.

- Coma ei qu'era glèisa se tròbe a miei camin entre es dus pòbles?

- Tant era glèisa de Sant Fabian, coma eth vielh Ajuntament d'Arres se tròben a miei camin entre es dus pòbles, perque atau non i

auie disputes entre eri; de totes formes es abitants d'Arres tant de dessús coma de dejós tostemp auem agut bones relacions, e auem anat amassa en tot.

Era casa dera vila ja non ei mèis ath miei dera còsta perque se cremèc. Ara era casa dera vila ei en Arres dejós.

- A entenut bèth còp de on ven eth nòm d'Arres?

- Segontes condauen es vielhs, hè molti ans vengueren uns òmes que pugèren tad aquí naut, e quan tornèren tà baish les demanèren çò qu'auien trobat e eri les contestèren "ARRÉS", e ei per aquerò que se li metec aquest nòm ath pòble.

- Quan vosté ère mainatge i auie molta gent en Arres?

- Òc que n'i auie fòrça. Alavetz me brembi que i auie 30 mainatges qu'anàuem tà estudi en madeish pòble. I auie 40 cases abitades e toti se dedicauen a trabalhar ena ramaderia. En Arres auiem 120 vaques e apuprètz 400 oelhes. Ara sonque demoren 17 vaques e 120 oelhes.

Classe d'aranès ERA COMPARACION

ES COMPARATIUS: a) Superioritat: mèis...que.

Ex.: Jo sò mèis gran e vielh que tu.

b) Inferioritat: menos/mens...que.

Ex.: Que sò menos/mens joen que toti vosati.

c) Igualtat:

- Tant...com.

- Autan(t)...com.

- Atau...com(a).

Ex.: Que sò autan prim com tu.

ETH VÈRB: FORMES NON PERSONAUS.

INFINITIU.

Es vèrbs acabats en "ar" pertanhen ara prumèra conjugacion. Ex.: Cantar, dançar...

Es vèrbs acabats en "ir" pertanhen ara dusaua conjugacion. Ex.: Sentir, patir...

Es vèrbs acabats en "er" pertanhen ara tresaua conjugacion. Ex.: correr, prener...

ESPÒRT

Districte de Comminges. Promocion a prumèra.

MONTASTRUC 3 - A.R.C. LES 1.

Naua derròta der equip aranés deuant deth prumèr classificat en aquesta liga, eth Montastruc de França, que hec un gran partit e se sauvèc es dus punts.

Er equip aranés tostemp joguèc en desventatja ath long deth partit. Cau remarcar era lesion deth devantèr centre deth Les ena minuta 30 dera prumèra part, Pons que siguec remplaçat per Nuñez.

Era alinhacion la formauen: Ena pòrta: Pepe; ena defensa: Matela, Isabelo, Toño, Ros I; ena mieja: Juanito, Ros II e Sabaric; ena devantèra: Sorda, Marchal e Pons que siguec remplaçat per Nuñez. Debutèren en aquesta alinhacion Pons e Sabaric dera Escòla d'Osteleria de Les.

LANDORTE 1 - BOSSOST 1

Eth Bossòst hec un partit fòrça bon. Eth camp deth Landorte ère plen de públic qu'aplaudiguec totes es bones jogades tant der equip francés coma der equip aranés. Er àrbit, de 1ª division, siguec molt corrècte.

Era prumèra part siguec de domini aranés que marquèc eth prumèr gòl deth partit. Era segona part siguec dominada per equip locau marcant eth gòl der empat.

Eth propèr partit serà en camp deth Bossòst damb eth Vilaneuve de Rivière tàs tres dera tarde deth dimenge 13 de Noveme.

CORNÈR LITERARI

ES DUS GERMÀS ESPAVILATS

Un viatge, i auie un pare molt praube que non auie mès qu'ua dalha vielha e un corbàs qu'auie agarrat quan dormie en tet. Auie dus hilhs, e quan se moric non auie arren mès qu'era dalha e eth corbàs tà erència des dus hilhs. Es dus germàs un còp mòrt sa pare non sabien quina des dues causes escuèlher, alavetz eth mès gran didec:

- Jo me quedarè eth corbàs, e atau coma me ves damb aquest corbàs sò capaç de hè-me ric.

- Donques jo me quedarè era dalha e encara sò capaç de hè-me mès ric que tu.

Cadun prenech eth sòn dèt e londeman madeish gesseren de casa. Er un se n'anèc tath Nòrd e er aute tath Sud damb eth compromís que ath cap de 15 dies tornarien entà casa tà veir qui des dus s'auie hèt mès ric.

Eth germà gran, camina que caminaràs, arribèc deuant d'ua casa. Ath deuant dera pòrta dera casa i auie un castanhèr, se i pugèc ath dessus e comencèc a guardar çò que hègen ena casa. Era mastressa e es mosses passauen tot eth dia hènt hormatges que amagauen laguens d'ua arca. Dempús de hèr es hormatges anèren a aucir sèt porcèths e comencèren a hèr bolhs e langüisses e tanben les amaguèren laguens d'ua arca. (continuarà)

INFORMACIONS

INFORMACION DER AJUNTAMENT
DE NAUT ARAN.

Toti es mainatges d'aguest municipi que s'apúntiguen en curset d'esquí en Conselh d'Espòrts dera Val d'Aran tara temporada 88/89, es CLASSES d'esquí e eth TRANSPÒRT les ac financiarà totaument er Ajuntament de Naut Aran. Tà podé-se inscriuer s'aurà de presentar enes oficinas der Ajuntament de Naut Aran ua fotocòpia dera inscripcion d'aguest curset en Conselh Comarcau.

Tanben s'informe ara gent d'aguest municipi que volguen auer eth forfèt de temporada tà Baquèira Beret, totauments gratuit, auràn de presentà-se en Ajuntament de Naut Aran tà hèr era sollicitud, auràn de portar dues fòtos petites. Eth Plaç s'acabarà eth 25 de Noveme.

NÒCES DE PLATA

Era glèisa aranesa vò aunorar a totes aqueres parelhes de maridats que, ath long de 25 ans, s'an sabut estimar, convíuer e formar ua família. Per aquerò era glèisa aranesa vò hèr un petit omenatge eth dia 26 de Noveme, tàs 19,30, ena glèisa de Vielha a totes aqueres parelhes que hè 25 ans que se maridèren. Era nòsta felicitacion e que se poguen estimar e víuer ero-si un pilèr d'ans.

Es capelhans d'Aran.

TOTI

CONSELH COMARCAL DERA
VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU DE
PATRIMONI ESCRIT E
DOCUMENTAU DERA
GENERALITAT DE
CATALUNHA

EDITE:

Centre de Normalisacion
lingüística dera Val
d'Aran.

Còto Saforcada, s/nº

Tel.: 64 00 92

25530 V I E L H A

REDACTOR:

Joan Leja Cadena

COLLABOREN:

Jovita Ané Sanz

Manuela Ané Brito

IMPRIMÍS:

CNL dera Val d'Aran

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris
publicadi en noticiari
TOTI sonqu'expressen era
opinion des sòns autors.

Eth remoquet dera setmana

Mª Loïsa Estévez Sans

